

تبادل نظر، استناد، شهادت و نقل قول

امیرفیض حقوقدان

نوشته ها و تبادل نظر هایی بین جاوید ایران و ایرانیاری در باره وقایع گذشته تاریخ، وفاداری و خدمتگزاری سران کشوری و لشکری، وابستگی های آنان و شایعه هایی که در باره آنان رد بدل شده بود که رونوشت آن رویت شد، لزوم این تحریر مختصرا یاد آوری کرد. این نوشته به «جاوید ایران» نوشته شده بود ولی نکات مهم آن جاوید ایران را بر آن داشت تا با همه مطرح کند.

((استناد به شهادت بردونوع است یکی که حاوی نقل قول ویا نقل واقعه است و دیگری استناد به برداشت و تشخیص و نظر شخصی است که نظرش مستند حکم قرار میگیرد.

درمورد دوم است که جامعه حقوقی حساسیت دارد و باز تشخیص صلاحیت علمی - صداقت و راستکاری- نبودن شریک درمنافع و ضرر- خصومت و یا دوستی و امثال آنها را گشوده میسازد. همان حساسیت است که دادگاه ها به شهادت ویا کارشناسی یک شخص اکتفا نمیکنند و جرح و نقد شهادت و کاشناسی را هم مجاز میدارند و علیرغم طی تمام این مراحل قبول ویا رد آن درصلاحیت دادگاه قرار دارد باز به همین دلیل است که محققین به یک نظرسند تحقیقی اکتفا نمیکنند.

دراین قبیل موارد در جایی که تشخیص ویا نظر، مستند به نص قانونی نباشد تشخیص ویا نظر نمیتواند اصیل شناخته شود بهمین دلیل است که حقوق اسلامی هم اخبار و نقل قولهایی را که با متون اسلامی هماهنگ نباشد را رد میکند.

درشهادت نقل قول ویا نقل واقعه، شهادت شاهد، اصیل و قابل قبول شناخته میشود مگر اینکه درجرح شاهد خلاف آن ثابت شود؛ تمام تاریخ ایران بر اساس نقل قول و نقل واقعه شکل گرفته است، اگر اصل اصالت بر آن جاری نشود، تمام تاریخ مقرر در بطلان میشود ما چگونه میتوانیم دریابیم که بیهقی ویا مورخین دیگر چه جور آدمی بوده اند.^۱

۱ - در نوشته ای که به آن ایرانیار که مطالبی در باره آقای اسدالله علم نوشته و او را عامل انگلستان و شرور در سیاست بازی دوران قلمداد کرده بودند نوشته بودم:

«استاد امیرفیض به خیلی از نوشته های آقای علم که از سوی علینقی عالیخانی دستکاری و منتشر شده است استناد کرده اند؛ بنابراین به گفته استاد در خاک خفته آقای دکتر شجاع الدین شفا نمی توان خیلی از آدم ها را که در تاریخ کشورمان موثر بوده اند و بیشتر اثر مثبت گذاشته اند تا منفی را مانند آقای شمشیری از کنار چوب تکفیر گذراند. شخصی به شادروان آقای شفا ایراد گرفته بود چرا به موضوع هایی که هرودوت و گزنفون نسبت داده شده ایراد نمی گیرند که بسیاری مسایل یکطرفه و به نفع یونان و روم نوشته شده است گفتند اگر این تاریخ نگاران که به دوران مهم «اشکانیان» که آثار آنان در ایران بکلی از بین رفته است را بکلی ترد بکنیم نزدیک به ۱۵۰ یا ۱۶۰ سال از بخش مهمی از تاریخ ما مفقود می شود.» ح-ک

استناد به نقل قول یا نقل واقعه دلیل تائید اصالت و شخصیت ناقل قول و یا ناقل شرح واقعه نیست مخالفین جمهوری اسلامی به کرات به اظهارات سران جمهوری اسلامی استناد میکنند.

روایتی که کس از قول دیگران گوید اگر خطا بود نه اومسنول است

چندی قبل یک آقایی نوشته ای داشت که از اخبار اینترنتی استفاده نکنید تا اصالت آن احراز شود که در ایمیل جاوید ایران منتشر شد، و انتقادی هم بر آن نوشته شد. آیا این کار ممکن است؟ آیا همه خبرهائی که خبرگزاریها منتشر میکنند یک سند اصالت مبنی بر اینکه خبر اصیل است از سوی یک مرجع صلاحیت دار در پی دارد؟ البته که خیر، ولی اصل اصالت که حیات حقوقی و اعتبار جوامع را متضمن است اجازه داده که هر خبری مادام که تکذیب نشده و یا عملاً با ملاحظات عینی باطل مواجه نشده اصیل و درست شناخته شود به همین دلیل است که مستفصلین از اخبار معمولاً برسم احتیاط قدری در استفاده از خبر تاخیر میکنند و سپس به استفاده از آن تن میدهند.

باز به همین مناسبت است که قانون مطبوعات برای تکذیب مقرراتی وضع کرده از جمله اینکه در همان محل که خبر انتشار یافته و بهان اندازه سطح خبر باید تکذیب و یا توضیح درج شود.

همین دیروز خبری منتشر شد که ترکیه به آمریکا اجازه داده از فرودگاه های نظامی آنکشور علیه سوریه و عراق و داعش استفاده کند یک روز بعد ترکیه خبر را تکذیب کرد، و همان خبرگزاری که خبر اول را پخش کرد بهان طریق انتشار خبر، تکذیب آنرا هم منتشر ساخت.

از نظر کلی و عمومی، فرهنگ حقوقی جوامع، حکم درستی، امانت داری و امثالهم را برای عموم مردم صادر کرده است و این احکام مادامی که بوسیله یک مرجع قضائی باطل نشود معتبر خواهد بود.

اظهار نظر افراد نسبت به شخصیت و صلاحیت دیگران قضاوت و برداشت شخصی است و بهتر است قبول کنیم که نمیتوان یابرداری یک جامعه حقوقی را بر پایه برداشت و قضاوت شخصی افراد مستقر ساخت.

برداشتها و قضاوت های افراد وسیله ای برای بیداری و هشیاری جامعه و بسیار هم محترم است ولی حکم بیداری و هشیاری نیست.))